

DET TAR ALDRI SLUTT I: *Talent for lykke. Fortellinger* 2011

(L.1 - 17) Motoren på Range Roveren hadde sloknet mens de kjørte på motorveien, og han styrte sakte inn til siden. Han ringte bilbergingselskapet, plasserte varseltrekanten i veibanen. Kona og datteren satt i bilen. Han ble stående og trekke etter pusten. Datteren kom ut av bilen. Han kunne se at hun hadde grått.

”Kan du ikke snakke til mamma?” sa hun.

Han nikket, men ble stående og se etter henne. Datteren gikk et stykke unna og huket seg ned bak et buskas. Trafikken drev forbi i et jevnt sig. Han håpet det ikke ville drøye før hjelpen kom. De hadde en lang tur foran seg. Datteren kom ut av buskaset med buksa på knærne, hun trakk den på seg og kneppet igjen.

”Vær så snill,” sa hun. ”Kan du ikke snakke med henne?”

Han ristet på hodet, men bestemte seg for å gjøre et forsøk. Han åpnet bildøra.

”Jeg er ikke sint på deg,” sa han og kikket inn.

Kona stirret på han og svarte ikke.

”Pappa mente det ikke,” sa datteren.

”Jeg snakker ikke til pappa,” sa kona hans og lukket øynene.

Han så på datteren, trakk seg tilbake.

Hun lot som om han ikke eksisterte. Det var ingenting å lure på.

(L. 18 - 36) Han begynte å gå, la bilen og familien bak seg. Landskapet var viltert og frodig, tett krattskog og buskas strakte seg i et bredt belte sørover langs motorveien. Etter en stund angret han. Det begynte å mørkne. Han ante ikke hvor han befant seg. Han sjekket klokka og oppdaget at han hadde gått i over en time. Det var flere anrop på mobilen, to av numrene var ukjent. Ingen av anropene tilhørte kona eller datteren. Han orket ikke å ringe til kona. Han ringte opp datteren. Hun tok ikke telefonen. Han forsøkte et av de ukjente numrene.

”Bilen befant seg ikke på angitt sted,” sa bilbergingsmannen. ”Har dere fått start, likevel?”

Han svarte bekleftende, beklagde bryderiet og la på. Han satte seg, tok seg til ansiktet. For første gang på lenge kjente han seg lettet og fri. Men det kom ikke til å vare, det visste han. Om få timer ville hun forsøke å ringe ham. Han så seg rundt.

Han var omgitt av villmark og tussmørke. Det var på tide å begynne på nytt, starte om igjen et annet sted. De kom ikke til å snakke mer med hverandre. Han var blitt en skygge, et fåmælt ingenting. Et kort øyeblikk kjente han angsten hogge til.

. Tussmørket visket ut detaljene, gjorde det vanskelig å orientere seg. Aldri i verden om han ville finne veien tilbake. Mobilen ringte. Han bannet. Det var datteren.

(L. 37- 47) ”Hvor er du?” spurte hun.

”Jeg vet ikke,” svarte han. ”Jeg har gått meg vill.”

”Kan du aldri oppføre deg som en voksen?”

”Jeg er lei for det,” sa han.

”Vil du snakke med mamma?”

Han svelget.

”Tenk at du bare stakk av og lot oss bli igjen,” sa kona hans.

”Hvordan fikk du start på bilen?”

”Naboen vår, Bjørn Heggem stanset opp da han så oss i veikanten.” Hun lo. ”Vi har invitert ham på en drink som takk for hjelpen.”

”Gøy for dere,” sa han og la på. (?)

(L 48-49) Han ble stående og lytte til suset fra motorveien. Han så lysene fra bilene og skalv av kulde. Det er sånn det er, tenkte han. Det tar aldri slutt.

LITTERÆR ANALYSE av novellen «Det tar aldri slutt», forfatter: Ari Behn.

Av: **Michael Woronski**, Skand. Inst., 11. mars-2016

Sammendrag av handlingen

Handlingen starter *in medias res* (rett inn i en handling). En familie – mann, kone og en (voksen) datter – får bilstopp på motorveien. Mens de venter på bilberging, sitter kona og datteren i bilen, og faren går fra dem langs veien. Mens han rusler på motorveien får han telefon fra «bilberging», de finner ikke bilen hans. Faren ringer og snakker med datteren, og hun forteller at en nabo har gitt dem hjelp med bilen. Faren står alene tilbake og tenker at hans «frihet» på motorveien varte ikke lenge, og alt er som før.

Handling og forløp

Det som skjer blir fortalt kronologisk, og tidsforløpet for hendelsene tror jeg er mellom én og to timer tidlig på kvelden («det begynte å mørkne»), Fortellingen har en tydelig inndeling i fire sekvenser. Sek. 1) er omtrent 2/5 av handlingen, Sek. 2) ca. 2/5, sek. 3) ca 1/5 og sek. 4) er bare to linjer. Hvis vi tenker at faren er hovedpersonen i fortellingen, er mønsteret i de fire sekvensene; sammen – alene – sammen (gjennom mobilforbindelse) – alene. Sek. 1) forteller om biluhellet der de tre i familien er sammen i bilen, og vi merker på replikkene mellom dem at det er ikke harmonisk atmosfære. I sek. 2) sitter mor og datter i bilen i veikanten mens far vandrer i halvmørke på veien. Det er faren vi får vite noe om i denne sekvensen. Han er ikke i godt humør, **tror jeg**, men vi får også vite at han «kjente seg **lettet** og **fri**» for første gang på lenge; **Han tenker også noe jeg mener er viktig for forståelsen av fortellingen**, «Det var på tide å begynne på noe nytt, starte om igjen et annet sted.» Dette har noe å gjøre med forholdet mellom han og kona, for han tenker at «De kom ikke til å snakke mer med hverandre». Sek. 2) blir avbrutt av mobilen, det er dattera, og fortelleren (Sek. 3)) refererer en kort samtale mellom far og datter og mor. Atmosfæren mellom dem er ikke god, både datter og mor bebreider far at han gikk fra dem. Men de to i bilen har fått hjelp i mellomtiden, og er på vei hjem. Far (Sek 4) er igjen alene på veien. Vi får vite noen av tankene hans, og han virker resignert ved tanken på at han snart er hjemme igjen – til kona.

Det viktige i fortellingen

Jeg mener at temaet i fortellingen finner vi tydelig i *forhold* i familien. Forhold mellom far og mor får vi vite litt om direkte i noen replikker mellom dem, men vi får også vite at far og mor *ikke* vil snakke med hverandre. Det virker også som om dattera (vi får ikke vite hvor gammel hun er!) tar parti med mor i den situasjonen de er oppe i. Det tydeligste for forståelse av handlingen er etter min mening farens følelser og tanker. I teksten er noen viktige «signal» som jeg tror avslører farens følelser og tanker om seg selv i forhold til familien og også om seg selv i sitt liv, han tenker: «Det var ingenting å lure på» (l 17) (betyr: han visste hva han ville eller måtte gjøre) (l. 17); «Han satte seg, tok seg til ansiktet» (. 27-8) (betyr: han følte seg trøtt, sliten). Så kommer det viktigste i hele fortellingen (mener jeg), det er da han «*For første gang på lenge kjente seg lettet og fri. Men det kom ikke til å vare, det visste han.*» (min kursivering). Slutten på fortellingen bekrefter at far fikk rett, «Det er sånn det er,(...) det tar aldri slutt».

Om fortelleren

Novellen har aural forteller, det vil si hun/han ytrer seg i 3. person (han/hun/de), og fortelleren står utenfor selve handlingen og forteller det hun/han ser og hører (snakker sammen, hører telefonsamtaler). Og fortelleren står svært nær handlingen, hun/han *ser* at «Kona stirret på han» (l 13), og «Hun lot som om han ikke eksisterte» (l. 17), hun/han refererer til hva de *sier*, hører hva de snakker om i *telefonen*, og hun/han vet også hva faren *tenker og føler*. Dette kalles en «allvitende» forteller. Jeg tror fortelleren er nøytral. Han forteller ikke alt han ser og hører og hva noen tenker, men jeg synes ikke at han tar parti med noen.

Fortellingens tema?

Hva har motivert forfatteren til å skrive denne fortellingen? Kanskje mener han at vår form for samliv – altså ekteskap mellom mann og kvinne – ikke er så bra, mange ekteskap er ulykkelige, mange ender med skilsmisse. Men når faren i vår fortelling er tilbake til det samme, kan jo det bety at forfatteren mener mennesker må ha tålmodighet og ikke gi opp for lett. Kanskje forfatteren vil vise fram faren som en barnslig, uansvarlig person, dattera sier at han må oppføre seg som voksen. Og hva betyr det at kona lo (Hun lo, l. 45) da hun fortalte mannen om hjelperen Bjørn? Jeg tror fortellingen kan ha mange budskap (tema). **(817 ord)**

